

Затверджено
рішенням вченої ради ННЦГО
прот. № 1 від 11 вересня 2023 р.

Рекомендовано на засіданні кафедри
Іноземних мов
прот. № 1 від 11 вересня 2023 р.

СИЛАБУС з дисципліни

Вступ до літературознавства

Семестр 2, 2023/2024 н.р.
освітній рівень перший (бакалавр)
галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 035 Філологія
освітня програма: - переклад та англійська мова і література (ПАМіЛ)

Час та аудиторія проведення занять згідно розкладу <http://rasp.kart.edu.ua/>

Команда викладачів:

Антонова Вікторія Федорівна, vikanto75@gmail.com

Контакти: +38 (057) 730-10-43, e-mail: in_yaz@kart.edu.ua

Години прийому та консультацій: 14.00-15.00 (Вівторок, П'ятниця)

Web-site: <http://www.ukrsurt.com.ua/>

<http://kart.edu.ua/mat-po-fak-ua/mat-fac-upp-ua>

<http://www.ukrsurt.com.ua/>

Анотація курсу: курс передбачає засвоєння першооснови та засади літературознавства як філологічної науки, що синтезує досвід історії літератури, теорії літератури і літературної критики, відповідних уявлень про специфіку художньої літератури як різновиду мистецтва слова.

Основним завданням вивчення навчальної дисципліни «Вступ до літературознавства» є ознайомлення студентів з основними термінами з теорії літератури, культурознавча компетентність як сукупність знань про матеріальну і духовну культуру, традиції, звичаї, обряди рідного народу, сукупність умінь використовувати культурознавчі знання у професійній діяльності; комунікативна компетентність як сукупність знань, умінь, здібностей, ініціатив особистості, необхідних для здійснення комунікації в різних мовленнєвих сферах. Знання законів спілкування і етикету, розуміння мотивів, цілей, засобів у взаємостосунках. Формування умінь виступу: вміння розкрити суть проблеми, аргументувати власне бачення проблеми, підтримувати у слухачів інтерес і увагу, керувати аудиторією тощо. Мета курсу: формування компетенцій

- 1. Ціннісно-сміслову компетентність** (формування та розширення світогляду студента в області всебічного використання іноземної мови в діловому середовищі);
- 2. Загальнокультурну компетентність** (розуміння культурних, історичних та регіональних особливостей англomовних країн для міжкультурної комунікації та ведення партнерських відносин);
- 3. Навчально-пізнавальну компетентність** (формування у студента зацікавленості до вивчення іноземної мови з подальшим використанням одержаних знань у професійній діяльності з метою розвитку креативної складової компетентності; оволодіння розмовними та письмовими навичками; здатність студента формувати цілі дослідження та, з метою їх вирішення, вміння знаходити рішення у нестандартних ситуаціях при спілкуванні іноземною мовою);
- 4. Інформаційну компетентність** (розвиток умінь студента до

самостійного пошуку, аналізу, структурування та відбору потрібної інформації з іноземних джерел в рамках професійної діяльності);

5. Комуникативну компетентність (розвиток у студента навичок роботи в команді шляхом реалізації групових проектів, вміння презентувати власний проект та кваліфіковано вести дискусію у досліджуваній сфері іноземною мовою);

6. Компетентність особистісного самовдосконалення (елементи фізичного, духовного й інтелектуального саморозвитку, емоційної саморегуляції та самопідтримки; підтримка постійної жаги до самовдосконалення та самопізнання, шляхом постійного пошуку нетрадиційних підходів).

Обсяг занять

Обсяг:	3 кредити ЄКТС
Кількість модулів:	2
Звітність:	Іспит
Лекцій за семестрами, год	15
Практичних занять за семестрами, год.	15
Самостійної роботи за семестрами, год	60

ТЕМАТИКА (ЗМІСТ) ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Модуль 1 Процес зародження літературознавства як науки в античні часи. Перші літературознавчі узагальнення Античності («Поетика» Аристотеля). Поняття «літературознавство», основні й допоміжні літературознавчі дисципліни. Літературознавство й суміжні науки. Естетична природа художньої літератури. Художній образ: визначення поняття, основні ознаки, функції, класифікація. Сюжет і конфлікт художнього твору. Композиція літературного твору. Групування персонажів, часово-просторові відношення, типи оповідей.

Модуль 2 Мова літературного твору. Мова розмовна, літературна, поетична. Переносне значення слова (тропіка): метафора як головний троп, її функції, епітет і його різновиди, порівняння, інші різновиди тропів (метонімія, синекдоха, літота, гіпербола).

Основи віршування. Походження й розвиток віршування. Чотири основні вчення в складі віршознавства: метрика, ритміка, строфіка, фоніка. Сапфічна строфа.

Модуль 3 Літературний розвиток. Родовий і жанровий поділ літературних творів. Проблема розмежування епічних жанрів. Жанри епосу: роман, роман-епопея, повість, оповідання, новела, нарис, фольклорні епічні жанри (казка, переказ, легенда, дума і т. ін). Ліричні жанри в їх історичному розвитку. Проблема класифікації ліричних жанрів. Види лірики: за матеріалом освоєння – інтимна, пейзажна, громадська, філософська, релігійно-духовна, дидактична тощо; історично сформовані жанрові одиниці лірики – пісня, гімн, дифірамб, послання, ідилія, епіграма, ліричний портрет та ін. Драматичні жанри літератури: комедія, трагедія, драма тощо. Взаємозв'язок літературних родів, типів художнього сприйняття і різновидів художньої мови. Жанрова система. Міжродові жанри. Античність, Бароко. Класицизм. Сентименталізм. Романтизм. Реалізм. Модернізм і його художні методи (символізм, імпресіонізм, експресіонізм, футуризм, сюрреалізм).

Тематика (зміст) практичних занять. Вивчення основних періодів розвитку літератури від давнини до XXI століття, знайомство з еволюцією напрямів, жанрів і стилів, видатними представниками та художніми явищами, а також розгляд тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

Тематика (зміст) самостійної роботи.

Зв'язок літератури з іншими видами мистецтва (живописом, музикою). Наукові методи у літературознавстві: виникнення літературознавчих напрямків, шкіл, методів. Літературознавство ХХ століття: інтуїтивізм, фройдизм та психоаналіз. Постмодернізм як явище і поняття у літературному процесі ХХІ століття.

Рекомендована література:

Основна:

- 1.Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство і культурологія / Пер. з англ. О. Погинайко; наук. ред. Р. Семків. К.: Смолоскип, 2008. 360 с.
- 2.Бернадська Н.І. Вступ до літературознавства: хрестоматія. К.: Либідь, 2002.
- 3.Бернадська Н.І. Український роман: теоретичні проблеми і жанрова еволюція: монографія. К.: Академвидав, 2004. 368 с.
- 4.Бестюк І. Теоретичні та історико-літературні аспекти модерного міфологізму. Рівне, 2008.
- 5.Бовсунівська Т.В. Основи теорії літературних жанрів: монографія К.: ВПЦ

«Київський університет», 2008 519 с.

6.Бернадська Н. І. Вступ до літературознавства: Хрестоматія: Навч. посібник К.: Либідь, 1995. 256 с.

7. Галич О. А. Вступ до літературознавства: підручник для студ. вищ. навч. закл. Луганськ: Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2010. 288 с.

Допоміжна:

1. Аристотель. Поетика. - К., 1967.

2. Антонова В. Ф. Кравець О.М. Скандинавський міфологічний світ у сучасній англо-американській літературі фентезі //Збірник наукових праць Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка. Серія «Філологічні науки». Полтава, 2017. Вип. 26 . С.26-30.

3. Антонова В.Ф. Нешко С.І. Казкова традиція у творчості В. Скотта та поетів-«лекістів» // Наукові записки Харківського національного педагогічного університету ім. Г.С. Сковороди «Літературознавство»/ 2019. Вип. 91-92 . С. 8-18.

4. Антонова В. Ф. ,Нешко С. І., Принцип організації просторо-часового контініума британської чарівної казки// Наукові записки [ХНПУ ім. Г. С. Сковороди](#). Серія: «Літературознавство». Харків : [ХНПУ ім. Г. С. Сковороди](#), 2017. Вип. 2 (86). С. 21–28

5. Білоус П. В. Вступ до літературознавства : навч. посіб./ П. В. Білоус. — К. : ВЦ«Академія», 2011. — 336 с. — (Серія «Альма-матер»)

6.Галич О. Теорія літератури: підручник / Олександр Галич, Віталій Назарець, Євген Васильєв ; за наук. ред. Олександра Галича. — 3-тє вид., стереотип. — К. : Либідь, 2006. — 448 с.

7. Іванишин В. П. Нариси з теорії літератури : навч. посіб. / В. П. Іванишин ; [упоряд.тексту П. В. Іванишина]. — К. : ВЦ «Академія», 2010. — 256 с. — (Серія «Альма-матер»).

8.Теорія літератури: підручник / під ред. проф. Воробйова В. Ф. та проф. В'язовського Г. А. — К. : Вища школа, 1975. — 340 с.

9. Ткаченко А. О. Мистецтво слова (вступ до літературознавства) : підручник для гуманітаріїв / А. О. Ткаченко. — К. : Правда Ярославичів, 1997. — 448 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. <http://ukrlib.com.ua>
2. <http://ukrlit.kma.mk.ua>
3. <http://www.lib.org.ua>
4. <http://lib.meta.ua>
5. <http://www.lib/ua-ru.net>
6. <http://www.nbuv.gov.ua>
7. <http://www.intemet.net/lib>
8. http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Literat/Tamar

Вимоги викладача: студент повинен розуміти, що його поведінка та дії знаходяться під пильною увагою товаришів, батьків, викладачів, потенційних роботодавців і суспільства та визначають обличчя Університету. Виходячи з цього, студенти мають поводитися таким чином, щоб підтримувати високу репутацію Університету. Студент Університету старанно і чесно навчається з метою здобуття високоякісної освіти і навичок для задоволення своїх потреб, вимог держави, роботодавців, суспільства.

Порядок оцінювання результатів навчання:

Порядок оцінювання результатів навчання визначається Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в Українському державному університеті залізничного транспорту.

Формування оцінки за 100-бальною шкалою

Максимальна кількість балів	
Вид контролю	Сума балів
Поточний контроль:	до 60
1) тестові завдання до теми	до 10
2) опрацювання матеріалу практичного заняття	до 25
3) робота з різноманітними джерелами інформації по темі	до 25
Модульний контроль	до 40

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач вищої освіти за модуль, становить **100** (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів модульний контроль). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає оцінку за семестр.

При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки і індивідуального навчального плану (при успішній здачі іспиту) здобувача вищої освіти, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (відмінно, добре, задовільно (незадовільно) та шкали ECTS (A, B, C, D, E, F).

Визначення назви за національною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS Оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік або екзамен (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Команда викладачів:

Антонова Вікторія Федорівна (<https://kart.edu.ua/staff/antonova-vf>). Отримала ступінь к.філол.н. за спеціальністю 10.01.04 література зарубіжних країн у 2011 р. Напрямки науковій діяльності: британський фольклор, англійська література, порівняльне літературознавство, лінгво-країнознавчі аспекти науково-технічної термінології.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Заплановані загальні компетентності (ЗК), фахові компетентності (ФК) та результати навчання (РН):

ЗК-4 Здатність бути критичним і самокритичним, володіти культурою мислення.

ЗК-5 Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями, узагальнювати сприйняту інформацію, ставити цілі і обирати шляхи їх досягнення.

ЗК-6 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-10 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-13 Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ФК-5 Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до XXI століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ФК-7 Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту для забезпечення комунікативних завдань в тому числі й у галузі залізничного транспорту.

ПРН-2 Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН-3 Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН-8 Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови і літератури, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН-10 Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН-11 Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ПРН-13 Аналізувати й інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі (відповідно до обраної спеціалізації).

ПРН-15 Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

ПРН-17 Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН-19 Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

Формування соціальних навичок (soft skills) завдяки певним формам діяльності, які використовуються при навчанні: публічні виступи - демонстрація впевненості, постановка голосу, демонстрація динамічності та конструктивності виступу, управління жестикуляцією

Кодекс академічної доброчесності:

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <http://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>. Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями:

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій. Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>